

Literatuurlijst Gender & Internationale betrekkingen

Juni 2003

**Documentatiecentrum en Archief
voor Gelijke Kansen, Feminisme en Vrouwenstudies
Koningsstraat 136
1000 Brussel
Tel. 02/209.34.10
Fax. 02/209.34.11**

**<http://www.rosadoc.be>
info@rosadoc.be**

WOORD VOORAF

This is a man's world...

Een geannoteerde literatuurlijst over internationale betrekkingen

Net als de effectieve participatie van vrouwen in het diplomatieke korps, valt het aantal publicaties dat aandacht besteedt aan dit thema bijzonder schraal uit. Hier en daar een interview met een vrouwelijke diplomaat en een enkel krantenartikel bieden onvoldoende stof voor een literatuurlijst. We zoeken het daarom in een wat ruimere context.

Diplomatie beweegt zich binnen het domein van de internationale betrekkingen, en op dit terrein laten feministische theoretici al enkele decennia van zich horen. Ze stellen pertinente vragen zoals: "Wat is de invloed van gender op de internationale betrekkingen tussen staten? Hoe kan een genderanalyse op dit domein geïntegreerd worden? Kijken mannen en vrouwen wezenlijk anders aan tegen de internationale politiek, of zijn deze verschillen sociaal, cultureel en historisch geconstrueerd? Bewandelen mannen en vrouwen andere paden binnen de internationale politieke arena?" En last but not least: "Zou de wereld er beter aan toe zijn indien meer vrouwen een actieve en doorslaggevende rol zouden spelen op het internationale politieke toneel?"

Op die vragen zoeken de auteurs van de boeken en artikels in deze literatuurlijst een antwoord. Voor de publicaties zelf kun je terecht in de bibliotheek van RoSa. Meer daarover vind je op onze website <http://www.rosadoc.be>

Samenstelling: Caroline Claeys

Aernouts Kirsten

De Belgische buitenlandse dienst: vrouwen in het diplomatiek korps sinds 1945

Leuven: KUL, Faculteit Sociale Wetenschappen, Departement Politieke Wetenschappen, 2001. - 97p. - Scriptie

Sinds het einde van de tweede wereldoorlog zijn vrouwen nooit talrijk aanwezig geweest in de Belgische Diplomatieke Dienst, maar ook vandaag nog is hun aantal niet boven 12% gestegen. In haar afstudeerscriptie voor de KUL ging Kirsten Aernouts deze evolutie sinds 1945 na. In een eerste hoofdstuk licht zij de Belgische diplomatieke organisatie door, die de context vormt waarin vrouwelijke diplomaten moeten werken. Daarbij gaat de aandacht onder meer naar de opdrachten van het buitenlands beleid, de organisatie van de diplomatieke en consulaire posten en het verloop van de diplomatieke loopbaan. Het tweede hoofdstuk behandelt het eigenlijke onderzoeksonderwerp: de evolutie van het aantal vrouwelijke diplomaten in de Belgische buitenlandse dienst sinds de tweede wereldoorlog. In het derde hoofdstuk schetst de auteur een profiel van vrouwelijke diplomaten, op basis van gegevens over regionale afkomst, leeftijd, burgerlijke stand, vooropleiding en vroegere beroepservaringen. Het vierde en laatste hoofdstuk zoekt naar verklaringen voor het feit dat klaarblijkelijk zoveel vrouwen afgeschrikt worden door een diplomatieke carrière en schetst de problemen waarmee vrouwelijke diplomaten geconfronteerd worden. De scriptie bevat niet alleen (cijfermatige) gegevens voor België, maar maakt ook de vergelijking met enkele andere EU-landen.

BEROEPEN IN DE POLITIEK/ DIPLOMATEN/ LOOPBAAN/ 20E EEUW/ HISTORISCH/ BELGIË/ SCRIPTIE
E11d/95

Beckman Peter R., D'Amico Francine (eds.)

Women, gender, and world politics: perspectives, policies, and prospects

Westport: Bergin & Garvey, 1994. - 248p.
ISBN 0-89789-306-9

De veertien teksten die in deze publicatie gebundeld zijn, kunnen samen als inleidend handboek gebruikt worden voor de studie van de wereldpolitiek. In de uiteenlopende bijdragen wordt genderanalyse naar voren geschoven als een alternatief perspectief van waaruit de wereldpolitiek kan begrepen worden. Hoe hebben vrouwen bijgedragen aan de vorming van de wereldpolitiek? Welke positie nemen zij in het veld van internationale betrekkingen in? Hoe valt het te verklaren dat de rol van vrouwen in de wereldpolitiek en de impact van de wereldpolitiek op vrouwen zo weinig op de voorgrond komen? Dit zijn slechts enkele van de vragen die een ander licht proberen te werpen op een discipline die van oudsher vanuit een bijna exclusief mannelijk gezichtspunt werd benaderd.

INTERNATIONALE POLITIEK/ INTERNATIONALE BETREKKINGEN/ GENDER/ FEMINISME/ THEORIEËN/ KOUDE OORLOG/ OORLOG/ VREDE/ VN/ ONTWIKKELINGSLANDEN/ ONTWIKKELINGSBELEID/ ECONOMIE
F11b/275

Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen

Advies nr 55 van 13 september 2002 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende vrouwen in de Belgische diplomatie

Brussel : Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen, 2002. - 9p.

Tijdens haar algemene vergadering van 13 september 2002 boog de Raad van Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen zich over de situatie van de vrouw in de Belgische diplomatie, en bracht hierover een advies uit. Het aantal vrouwen in de diplomatie blijft bijzonder laag. Eind 2000 zijn er op 400 diplomaten amper 48 vrouwen (12 procent). De geringe aantrekkingskracht van het beroep en de ingrijpende gevolgen van het diplomatenleven voor het gezin, zijn de belangrijkste oorzaken van het lage aantal vrouwen in de Belgische

diplomatie, aldus de Raad. De diplomatenloopbaan heeft voor vrouwen duidelijk af te rekenen met een imagoprobleem. De Raad beveelt aan meer inspanningen te leveren om vrouwen warm te maken voor een carrière als diplomate en pleit voor een diepgaand wetenschappelijk onderzoek dat moet aangeven hoe het beroep aantrekkelijker kan gemaakt worden.

DIPLOMATEN/ BELGIË/ ADVIES

P11/321

[Bestelgegevens: De adviezen van de Raad zijn (in Nederlandstalige en Franstalige versie) te verkrijgen bij de Dienst Publicaties van het Federaal Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, tel. 02/233.42.11, e-mail publ@meta.fgov.be]

Hickman Katie

Daughters of Britannia: the lives and times of diplomatic wives

London: Flamingo, 2000. - 321p.: ill.

ISBN 0-00-638780-2

Diplomatendochter Katie Hickman beschrijft in *Daughters of Britannia* het leven en de ervaringen van partners, dochters en zusters van Britse (mannelijke) diplomaten over een periode van 350 jaar. We vinden in het boek enkele bekende namen terug zoals de schrijfsters Mary Wortley Montagu en Vita Sackville-West. Veelal gaat het echter over vrouwen die hun leven in relatieve anonimiteit ten dienste stellen van het diplomatenleven van hun man. Vrouwelijke diplomaten waren vroeger een zeldzaam gegeven. In 1998 maken mannen dertien procent van de 'diplomatic spouses' uit, aldus Hickman. Een evolutie waar ze binnen de context van dit boek evenwel verder geen aandacht aan besteedt.

DIPLOMATEN/ PARTNERS VAN/ GROOT-BRITTANNIË/ HISTORISCH/ BIOGRAFIE

T/706

Hooper Charlotte

Manly states : masculinities, international relations, and gender politics

New York : Columbia University Press, 2001. - 297p.

ISBN 0-231-12075-3

Over de manier waarop mannelijkheid vormt geeft aan internationale betrekkingen, of over het exclusief masculiene karakter van deze discipline, is al veel inkt gevloeid. De omgekeerde vraagstelling, namelijk hoe internationale betrekkingen vorm geven aan mannelijkheid, is voorlopig minder aan de orde geweest in feministisch onderzoek. Charlotte Hooper toont in dit boek aan hoe de theorie en de praktijk van de internationale betrekkingen een rol spelen in het produceren en in stand houden van mannelijke identiteit en mannelijke competitie. Zij heeft het over verschillende, op zich zelf staande identiteiten - bijvoorbeeld de 'warrior man', de 'scientific rational man', de 'industrial man', de 'globalization man' - die binnen het forum van de internationale politieke theorie opgang maken.

MANNELIJKHEID/ IDENTITEIT/ INTERNATIONALE BETREKKINGEN/ THEORIEËN/ FEMINISME

FIIp/242

Jeffreys-Jones Rhodri

Changing differences: women and the shaping of American foreign policy, 1917-1994

New Brunswick: Rutgers University Press, 1995. - 275p.: ill.

ISBN 0-8135-2449-0

Dit boek geeft een overzicht van de vrouwen die sinds het einde van de eerste wereldoorlog een stempel hebben gedrukt op de Amerikaanse buitenlandse politiek en diplomatieke betrekkingen. We vinden er bekende namen in terug zoals Eleanor Roosevelt en Bella Abzug, maar ook minder bekende figuren zoals Margaret Chase Smith, Dorothy Detzer en Harriet Elliott. Allen slaagden zij er in op te klimmen in de hiërarchie van de Amerikaanse buitenlandse betrekkingen en (voor of achter de schermen) een onmiskenbare rol te spelen op het internationale, politieke toneel.

BEROEPEN IN DE POLITIEK/ DIPLOMATEN/ INTERNATIONALE BETREKKINGEN/ INTERNATIONALE POLITIEK/ HISTORISCH/ 20E EEUW/ VERENIGDE STATEN

FIm/124

McGlen Nancy & Sarkees, Meredith Reid

Women in foreign policy: the insiders

New York: Routledge, 1993. - 351p.: ill.

ISBN 0-415-90512-5

Op basis van 79 interviews met mannelijke en vrouwelijke senior executives in de 'State and Defense Departments', wordt in dit boek een beeld geschetst van de loopbanen van vrouwen in de Amerikaanse buitenlandse politiek onder het presidentschap van Ronald Reagan. Maken vrouwen het verschil in de buitenlandse politiek? Houden zij er andere opvattingen op na dan mannen en hanteren zij andere prioriteiten? Met welke specifieke problemen worden zij als vrouw geconfronteerd in hun betrachtingen om de internationale politieke arena te beïnvloeden? In welke mate krijgen zij te maken met seksisme en discriminatie? Vertoont hun loopbaan een ander verloop dan dat van mannen? Ter illustratie van de onderzoeksgegevens werden in het boek tien interviews met vrouwen aan de top van de Amerikaanse diplomatie opgenomen. Het gaat onder meer om Jeane Kirkpatrick, VS-ambassadeur bij de Verenigde Naties en persoonlijke adviseur van Reagan op het gebied van buitenlandse politiek, en Rozanne Ridgway, een van de topfiguren van het State Department, zowel onder Carter als onder Reagan.

BEROEPEN IN DE POLITIEK/ DIPLOMATEN/ INTERNATIONALE POLITIEK/ LOOPBAAN/ ONDERZOEK/ VERENIGDE STATEN

FIm/123

Pettman Jan Jindy

Worlding women: a feminist international politics

London: Routledge, 1996. - 272p.

ISBN 0-415-15202-X

Waarom is zowel de theorie als de praktijk van de internationale betrekkingen zo lang een exclusief mannelijk domein gebleven? Welke mechanismen zijn verantwoordelijk voor de uitsluiting van vrouwen? De auteur ziet haar boek als een feministische oefening in het reconstrueren en inschrijven van de rol van vrouwen in verschillende domeinen van de internationale politiek, en gaat hiervoor ook buiten de grenzen van de traditionele discipline van de internationale betrekkingen kijken. Ze heeft het bijvoorbeeld over de rol van vrouwen in oorlogen en in internationale vredesbewegingen, de inbreng van vrouwen in internationale debatten rond bevolkingspolitiek en duurzame ontwikkeling, het belang van transnationaal feminisme en internationale samenwerkingsverbanden van vrouwenorganisaties.

INTERNATIONALE BETREKKINGEN/ FEMINISME/ GENDER/ POLITIEKE THEORIEËN/ OORLOG/ VREDE/ ECONOMIE/ ARBEIDSVREDELING NAAR SEKSE

FIIa/773

Reinalda Bob, Verhaaren Natascha

Vrouwenbeweging en internationale organisaties 1868-1986: een vergeten hoofdstuk uit de geschiedenis van de internationale betrekkingen

De Knipe: Stichting Ariadne, 1989. - 499p.

ISBN 90-72814-01-0

Het onderzoek voor dit boek moet bekeken worden in het licht van de discrepantie tussen de (internationale) activiteit van vrouwen op allerlei terreinen enerzijds en de minimale rol van vrouwen in de (officiële) internationale betrekkingen anderzijds. Binnen de leer der internationale betrekkingen is er weinig aandacht voor de positie en de rol van vrouwen, en ook als actoren - bijvoorbeeld als diplomaten - komen vrouwen

nauwelijks aan bod. Het onderzoek vertrekt van een uitbreiding van de heersende opvatting over het Internationaal Systeem, als werkveld van de internationale betrekkingen. Naast de nationale staten, die vroeger het meeste gewicht in de schaal legden, neemt het belang van intergouvernementele organisaties en van zogenaamde transnationale actoren (trans- of multinationale ondernemingen en internationale non-gouvernementele organisaties) binnen de internationale betrekkingen toe. Ook internationale vrouwenorganisaties kunnen tot die laatste categorie gerekend worden. Dit boek geeft een overzicht van het ontstaan en de ontwikkeling van de internationale vrouwenbeweging tussen 1868 en 1986, met bijzondere aandacht voor het optreden en het beleid bij intergouvernementele organisaties als de Volkenbond, de Internationale Arbeids Organisatie, de Verenigde Naties en de Europese Gemeenschap.

INTERNATIONALE BETREKKINGEN/ VROUWENBEWEGING/ VROUWENORGANISATIES/ INTERNATIONAAL/ HISTORISCH

FIIIm/171

Steans Jill

Gender and international relations: an introduction

Cambridge: Polity Press, 2002. - 224p.

ISBN 0-7456-1310-1

'Gender and international relations' dient zich aan als een inleidend werk in de feministische theorievorming op het gebied van de leer der internationale betrekkingen. Het reikt feministische theoretische concepten en instrumenten aan waarmee het genderaspect in de internationale politieke relaties tussen staten kan worden verduidelijkt. Het boek wil ook bijdragen aan het blootleggen van de gender bias in de hypothesen en de sleutelbegrippen in de leer der internationale betrekkingen. Verder wordt onder meer aandacht besteed aan de rol van gender, identiteit en macht in de vorming van staten, nationalisme en politieke identiteit, de staat en veiligheid, en de rol van de Verenigde Naties.

INTERNATIONALE BETREKKINGEN/ GENDER/ FEMINISME/ THEORIEËN/ ECONOMIE/ GLOBALISERING

FIIb/863

Sylvester Christine

Feminist theory and international relations in a postmodern era

Cambridge: Cambridge University Press, 1994. - (Cambridge studies in international relations; 32)

ISBN 0-521-45984-2

Christine Sylvester evalueert in dit boek drie feministische, theoretische benaderingen van de leer der internationale betrekkingen: het feministisch empirisme, het standpuntfeminisme en het feministisch postmodernisme. Deze theorieën vinden weinig aansluiting bij de mainstream debatten binnen de leer der internationale betrekkingen, omdat ze andere begrippen en concepten gebruiken, andere onderzoeksobjecten vooropstellen en zich op wezenlijk andere epistemologische uitgangspunten baseren.

INTERNATIONALE BETREKKINGEN/ FEMINISME/ THEORIEËN/ EPISTEMOLOGIE

FIIb/868

Sylvester Christine

Feminist international relations: an unfinished journey

Cambridge: Cambridge University Press, 2002. - 350p. - (Cambridge studies in international relations; 77)

ISBN 0-521-79627-X

De laatste vijftien à twintig jaar is de impact van het feminisme op het terrein van de internationale betrekkingen enorm toegenomen, aldus Christine Sylvester. Het boek is een bundeling van twaalf essays die de auteur de afgelopen vijftien jaar over het thema publiceerde. Aan de hand van enkele basiswerken van toonaangevende auteurs wordt de rol van gender en de invloed van vernieuwende feministische

methodologie in de internationale politiek en de internationale betrekkingen aangetoond. Het gaat meer bepaald om 'Women and war' (1987) van Jean Elshtain, 'Bananas, beaches and bases: making feminist sense of international relations' (1989) van Cynthia Enloe en 'Gender in international relations: feminist perspectives on achieving global security' (1992) van Ann Tickner.

INTERNATIONALE BETREKKINGEN/ INTERNATIONALE POLITIEK/ VREDE/ GENDER/ FEMINISME/ THEORIËN
FIIP/267

Tickner J. Ann

Gender in international relations: feminist perspectives on achieving global security

New York: Columbia University Press, 1992. - 180p. - (New directions in world politics)

ISBN 0-231-07539-1

Tickner toont aan hoe onze visie op internationale betrekkingen kan veranderen en verruimen, wanneer we dit vanuit een feministisch perspectief bekijken. Zij belicht het genderaspect in internationale relaties op uiteenlopende niveaus van het wereldgebeuren: politiek, militair, economisch, en ecologisch. Een van de belangrijkste concepten binnen de leer der internationale betrekkingen, namelijk internationale veiligheid, wordt herbekeken vanuit een genderperspectief.

INTERNATIONALE BETREKKINGEN/ GENDER/ FEMINISME/ THEORIEËN
FIIB/871

Tickner J. Ann

Gendering world politics: issues and approaches in the post-Cold War era

New York: Columbia University Press, 2001. - 200p.

ISBN 0-231-11367-6

Bekeken door een feministische bril ziet de wereld(problematiek) er anders uit, worden er andere vragen gesteld en alternatieve methodes aangewend om deze vragen te beantwoorden. Terwijl de traditionele discipline meer oog had voor het thema veiligheid vanuit het perspectief en op het niveau van soevereine staten, focussen feministen meer op de vraag hoe de wereldpolitiek bijdraagt aan de onveiligheid van individuen, vooral in ontwikkelingslanden. De volgende thema's komen in het boek aan bod: traditionele en feministische theoretische debatten in de leer der internationale betrekkingen; oorlog, vrede en veiligheid; mensenrechten en globalisering van de economie; democratisering en de moderne staat. In een laatste hoofdstuk wordt bekeken welke implicaties deze 'andere kijk op de wereld' heeft voor verder feministisch onderzoek.

INTERNATIONALE BETREKKINGEN/ INTERNATIONALE POLITIEK/ ECONOMIE/ DEMOCRATIE/ GLOBALISERING
FIIB/867

Van Lamoen Ilse

Grootmachten, grenzen en grondslagen: communicatie tussen feministische en mainstream theoretici in de Leer der Internationale Betrekkingen

Nijmegen: Katholieke Universiteit Nijmegen, Centrum voor Vrouwenstudies, 2000. - 196p.

ISBN 90-373-0512-1

Sinds het einde van de jaren '80 heeft de feministische theorievorming een explosieve groei doorgemaakt in de Leer der Internationale Betrekkingen. Toch slagen feministische theoretici er volgens Van Lamoen niet in vruchtbare, inhoudelijke debatten aan te knopen met hun collega's in de mainstream discipline, en vinden hun inzichten maar met mondjesmaat ingang. De oorzaak van deze gebrekkige communicatie is te zoeken in de epistemologische uitgangspunten waarop de verschillende groepen wetenschappers zich in hun onderzoek baseren. De auteur zoekt een oplossing in de ontwikkeling van één gemeenschappelijk kennisverwervingsmodel, waarin ruimte wordt gecreëerd voor open discussies tussen verschillende

stromingen en perspectieven. De basis van dit model ontleent zij aan de feministische wetenschapshistorica Donna Haraway, die stelt dat iedere vorm van kennis slechts een partieel perspectief op de werkelijkheid biedt. Van Lamoen meent dat er naast de gangbare toetsing op de interne en externe consistentie van theorieën, in de wetenschap ook aandacht moet worden besteed aan sociaal-politieke criteria. Zij benadrukt het belang van een uitbreiding van het aantal perspectieven van waaruit de werkelijkheid wordt geanalyseerd, zeker in een dynamisch onderzoeksveld als de internationale betrekkingen.

INTERNATIONALE BETREKKINGEN/ FEMINISME/ THEORIEËN/ EPISTEMOLOGIE/ WETENSCHAPSTHEORIE/ HARAWAY DONNA

FIIP/308

Wallach Janet

Koningin van de woestijn: Gertrude Bell, raadgever van koningen, avonturier, bondgenoot van Lawrence of Arabia

Amsterdam: Anthos, 1996. - 527p.: ill.
ISBN 90-414-0157-1

Gertrude Bell (1868-1926) was een van de meest invloedrijke vrouwen uit de Victoriaanse tijd. De cruciale rol die zij speelde in de betrekkingen tussen het Britse Rijk en het Midden Oosten maakten van haar een diplomate avant la lettre. Na haar studies in Oxford ruilde ze de privileges in van het bevoorrechte milieu waarin ze was opgegroeid, voor een avontuurlijk leven van reizen en archeologisch onderzoek. Haar ambities gingen uit naar de Arabische wereld, die ze zou bestuderen en in kaart brengen. Gaandeweg wist ze daarbij het vertrouwen te winnen van Arabische sjeiks en stamleiders. Die contacten van Bell bleken van cruciaal belang te zijn, toen de Britten tijdens de eerste wereldoorlog dringend de steun van de Arabische leiders nodig hadden in de mobilisatie tegen de Turken. Na de oorlog speelde Bell een sleutelrol in de totstandkoming van het moderne Midden-Oosten.

DIPLOMATEN/ ARABISCHE WERELD/ MIDDEN-OOSTEN /VICTORIAANSE TIJD/ BELL GERTRUDE/ BIOGRAFIE
T/499

Whitworth Sandra

Feminism and international relations: towards a political economy of gender in interstate and non-governmental institutions

Basingstoke: Palgrave, 1997. - 184p. - (International political economy series)
ISBN 0-333-66480-9

Het vakgebied van de internationale betrekkingen blijkt bijzonder resistent te zijn tegen enige invloed vanuit feministische hoek, aldus het uitgangspunt van dit boek. Het incalculeren van genderaspecten of het incorporeren van een genderanalyse is binnen deze discipline eerder uitzondering dan regel. Dit boek biedt een kritisch overzicht van de verschillende feministische theorieën en analyses op dit terrein en pleit voor een integratie van gender in theorie en praktijk van de internationale betrekkingen. Aan de hand van een genderanalyse van twee internationale organisaties - het International Labour Office en de International Planned Parenthood Federation - toont de auteur aan op welke manier de werking van grote internationale instellingen bijdragen aan het reproduceren van bepaalde denkbepalen over gender.

INTERNATIONALE BETREKKINGEN/ INTERNATIONALE ORGANISATIES/ GENDER/ FEMINISME/ THEORIEËN/ ONDERZOEK/

FIIB/870

Bibliografie: Vrouwen en internationale betrekkingen / Ellen de Dreu

Lover, vol.20 nr.3 (1993), p.179-181

BIBLIOGRAFIE/ INTERNATIONALE BETREKKINGEN

Hoe vrouwelijk is de nieuwe wereldorde?: internationale betrekkingen als mannendomein / Anne Sisson Runyan

Lover, vol.22 nr.4 (1995), p.62-66

ECONOMISCHE THEORIEËN/ INTERNATIONALE BETREKKINGEN/ MACHTSTHEORIEËN/ POLITIEKE THEORIEËN/ VROUWENONDERDRUKKING

Pamela Harriman, grande dame et femme fatale

Le Monde, 03/11/1996

DIPLOMATEN/ AMERIKAANS/ FRANKRIJK

Laetitia van den Assum: "Ik woon in een glazen huis" / Mascha Dellen

VB Magazine, vol.12 nr.4 (april 1997), p.14-17

DIPLOMATEN/ NEDERLAND/ INTERVIEW

De laatste courtisane

De Morgen, 08/02/1997

DIPLOMATEN/ AMERIKAANS/ FRANKRIJK

De opmars van de vrouwelijke diplomaten / Francisca Kramer

Opzij, vol.25 nr.4 (april 1997), p.22-26

DIPLOMATEN/ NEDERLAND

Gender and international relations: a global perspective and issues for the Caribbean / Jessica Byron, Diana Thorburn

Feminist Review, nr.59 (summer 1998), p.211-232

INTERNATIONALE BETREKKINGEN/ GENDER/ CARAÏBISCH GEBIED/ FEMINISME/ THEORIEËN/ GLOBALISERING

Het publieke leven van Rosemary Spencer

Avanta, vol.13 nr.7/8 (juli/aug.1998), p.92-95

DIPLOMATEN/ LEIDINGGEVENDE BEROEPEN/ GROOT-BRITTANNIË

Michel lokt vrouwen naar diplomatie

De Standaard, 31/08/2000

DIPLOMATEN/ BELGIË

Geen kaste meer, wel nog mannenwereld

De Standaard, 27/07/2001

DIPLOMATEN/ BELGIË

Diplomatie blijft mannenbastion (De Financieel Economische Tijd)

Directie Gelijke Kansen - Maandelijks Overzicht van de Persberichten, nr.24 (sept/okt 2002), p.25

DIPLOMATEN/ BELGIË

Vrouwelijke diplomaten blijven schaars

De Morgen, 30/07/2002

DIPLOMATEN/ BELGIË

Beroep: diplomaat. Nog steeds een mannenburcht (Vacature, 26-27/10/02)

Directie Gelijke Kansen - Maandelijks Overzicht van de Persberichten, nr.24 (sept/okt 2002), p.83

DIPLOMATEN/ BELGIË

Miss Bell's lines in the sand

The Guardian, 12/03/2003

GELL GERTRUDE/ DIPLOMATEN/ GROOT-BRITTANNIË

Vrijgevochten ontwerpster van Irak. Profiel: Gertrude Bell (1868-1926)

De Groene Amsterdammer, 19/04/2003, p.21-23

BELL GERTRUDE/ DIPLOMATEN/ GROOT-BRITTANNIË